

18 tudásalapú társadalom

Pályázati sorozat a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) támogatásával
Tudásvilág rovatunk a hazai és uniós innováció eredményeinek és aktuális gondjainak ismertetésével hívja fel olvasóink figyelmét arra, hogy a kutatás-fejlesztés az ország versenyképességének alapvető feltétele. METRO

Tudásvilág

Várnak az EU-projektek

A Multimédia Klaszter sikerének záloga lehet, hogy több uniós kezdeményezésbe is bekapcsolódhat. Ilyen lehet például a NEM, a Networked and Electronic Media iniciativa. Ennek célja, hogy az európaiak együttműködő mobilkommunikációs rendszereket készítsenek szórakoztató tartalmakhoz. METRO

Interjú: Héjj Tibor

ügyvezető,
Proactive
Management
Consulting
Kft.

A PMC 2005. májusban kezdeményezője volt egy klaszter megalakulásának. Lehet tudni, hogy hány klaszter működik ma az országban?

– Pontosan nem. Annak nincs elfogadott definíciója, nincs akkreditáció. Attól, hogy egy társulás önmagát klaszternek nevezi, még nem biztos, hogy az. Az utóbbi években divat lett klasztert alapítani, de én úgy gondolom, hogy azok, akik egy bizonyos projekthez kapcsolódó forrás megszerzéséért összeállnak, még nem működnek klaszterként.

Mitől lesznek azok?

– Ha az történik, ami a klaszter lényege. Vagyis olyan cégek társulnak, amelyek megőrzik a függetlenségüket, a versenyhelyzet is megmarad. Ez növeli a versenyképességet, ilyen értelemben a gazdaság hajtóerejévé is válhat. Nálunk eddig sokszor felelősről vezérelve – az állam vagy egy multicég nyomására – jöttek létre klaszterek, lényegében beszállításra korlátozva az együttműködést.

Milyen területeken érdemes együttműködniük?

– Ha megnézzük az értékláncot, akkor a hátsószektorban vagy a frontvonalon. Például a piaccal való találkozáskor az idegenforgalom területén sokféle cég működhet együtt, anélkül hogy a függetlenségük sérülne. Éttermek, taxik, szállások, hotelek. A hátsószektorban pedig a kutatás-fejlesztésben érdemes összefogni.

Kutatás szerint az első ipari klaszter – együttműködő vállalatok hálózata – Hollywood volt.

A második a Szaturnus-üzem.

Előznek a klaszterek

Összefognak az egymást kiegészítő cégek, intézmények

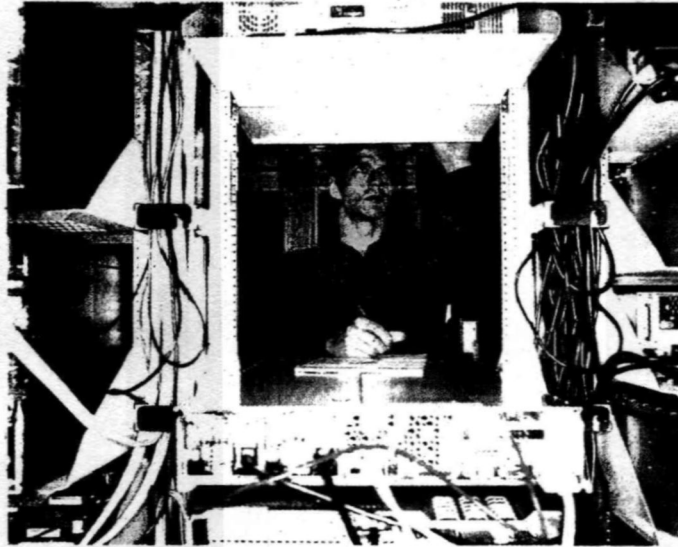
CÉGVILÁG Manapság a gazdaságfejlesztés kiemelt motorjaként támogatják a klasztereket a 2007 és 2013 közötti uniós pályázatok elbírálásakor. Úgy tervezték, hogy már 2008 végéig 74 milliárd forintot a nyertes klaszterek szerződhetnek majd. A pályázatok 2007-ben indultak.

DE MI A KLASZTER? „Földrajzilag egymáshoz közel elhelyezkedő vállalatok és kapcsolódó intézmények meghatározott gazdasági területen együttműködő csoportja, melyeket hasonlóan működnek és egymást kiegészítő mivoltuk köt össze” – hangzik Michael E. Porter meghatározása.

Dr. Lippényi Tivadar, a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) elnökhelyettese a Metrónak elmondta, hogy azért támogatják a klasztereket létrejöttét, mert ezek a szakmai alapon létrejött szerveződések egymást erősítik, szinergikus hatást fejtenek ki, gazdaságellenkítő tevékenységük nélkülözhetetlen.

Az elnökhelyettes szerint ma már nem csak felülről vezérelt szerveződések vannak az országban.

HA BESZÁLLÍTÓI tevékenységből is indult ki az együttműködés, mint a győri Audi Hungária körül, utána gyorsan szélesedett a kör, és tovább fejlődött a technológia, a kutatás irányába. A modernabb, technológiai bázisra épülő klaszterekre is említett példát: két biotechnológiai inkubátor formálódik jelenleg, az egyik Budapesten, a másik Szegeden, mind a kettő egyetemi kutatóbázisra épül.

Jelentős előny, ha valaki eligazodik a vállalati kapcsolatok szövevényes vállalati hálózatában

ra épül. Az InnoHost Kutatás-Fejlesztési Alapítvány a Mobilitás és Multimédia Klaszter alapító 30 tagjának nevében sikeresen pályázott a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) által kiírt Nemzeti Technológiai Platformok Támogatása című programra.

Az NKTH támogatásban részesítette a klasztertagok által alapítandó Mobilitás és Multimédia Nemzeti Technológiai Platform kezdeményezést, melynek keretében a tagok elkészíthetik az infokommunikációs iparág kutatás-fejlesztési lehetőségeit körvonalazó középtávú Stratégiai Kutatási Tervet. A klaszter ala-

pítói is azt tapasztalták, hogy sok kis cég működik már így együtt, ám többnyire egy-egy apró piaci szegmensre szakosodtak. Pukler Gábor, a Magyar Telekom Nyrt. igazgatója, a klaszter elnöke viszont úgy látja, hogy mind a magánszféra, mind a kormány részéről megvan az igény arra, hogy olyan társulásokat hozzanak létre, amelyek országos vagy akár európai méretekben gondolkodnak az egyetemi kutatói szféra bevonásával.

A KISZTÁS-FEJLESZTÉS egyben az a klaszterek létrejöttének egyik legfőbb célja, erre számos forrás – főként a versenyszféra beru-

házai, de állami vagy uniós pénzek is rendelkezésre állhatnak. Természetesen uniós forrásokat csak olyan klaszterek kaphatnak – ezzel Pukler is egyetért, amelyek már valamit letettek az asztalra. JÁSPER FERENC

Klasztertörténelem

Az első magyar klaszter 2000-ben jött létre, 2004-ben már több mint 20 működött, számuk azóta is egyre nő. Először az NKTH írta ki pályázatot kutatási klaszterek támogatására 2005-ben, 5 kutatási klaszter 6,5 milliárd forinttal támogatott. Egy évvel később már a GVOP keretében támogatták a klaszterfejlesztést.

Röviden

ISMERTETŐJEGYEK A szakemberek négy kritikus jellegzetességet szabnak meg a tagoknak: közelséget, kapcsolódókat, kölcsönhatásokat és kritikus tömeget.

EREDET A klaszterek jelenlegi fogalma a „cluster” (csoporthoz) kifejezés korábbi, általában statisztikai értelméből fejlődött ki. Másrészt olyan ázsiai történelmi fogalmak továbbfejlesztésének is tekinthető, mint a „zaibatsu” vagy a „chaebol”, amelyek a finanszírozó állami és a magánszféra üzleti együttműködésén alapulnak.

SIKERTÖRTÉNETEK Az összefogás hatékonyságát bizonyítja például pénzügyi klaszterek New Yorkban és Londonban, autógyártás Dél-Németországban és Detroitban, a telekommunikáció Stockholm és Finnországban, illetve a textil- és divatipar Észak-Olaszországban.

Mobil: még mindig nagy jövő előtt

INNOVÁCIÓ A Mobilitás és Multimédia Klaszter tagjai kutatási-fejlesztési lehetőségeiket olyan területeken egyesítik, mint a mobil- és multimédiás tartalomszolgáltatás, elektronikus egészségügy, intelligens közlekedés, helyfüggő szolgáltatások. Hasonlóan fontosnak tartják az intelligens felhasználói felületek, például a hangvezérlés és a beszédszintézis kiterjedt alkalmazását, az interaktív otthonok kialakítását, a távdiagnosztikát és az elektronikus közigazgatást is.

Nem véletlenül jött létre elsőként ilyen átfogó együttműködés ezen a területen, hiszen a mobil, illetve a multimédiás technológiák ma világszerte a leggyorsabban fejlődő ágazatok közé tartoznak, s az itteni kutatási-fejlesztési eredmények meghatározóak lehetnek az egész infokommunikációs technológia fejlődésében.

Partnerek

A pályázatnyertes Multimédia-klaszterben megtalálhatjuk az ismert magyar és nemzetközi távközlési és informatikai cégeket csáky, mint beszállítókat, valamint a rangos egyetemeket, kutatóintézeteket.

Hódítanak a klaszterek

Az USA 380 vezető klaszterre a munkaerő 57%-át foglalkoztatja és az export 78%-át adja

Az EU 20 alkalmazottal többet foglalkoztató vállalatai közül minden negyedik klaszterkörnyezetben, azaz más vállalatokkal szoros együttműködésben dolgozik

A klaszteresedésben, a vállalatok hálózatosodásában az EU-országok között Nagy-Britannia áll az élen, a második helyen Lettország, a harmadikon Írország áll.

„A klaszter egy iparághoz tartozó, egy értéklánc mentén szerveződő olyan független vállalatok és nonprofit intézmények halmaza, amelyek nagy arányban használják egymás termékeit és szolgáltatásait. Emellett ugyanazon tudásbázisra és infrastruktúrára támaszkodnak, valamint hasonló innovációkat tudnak hasznosítani. A klaszter nemcsak gazdaságfejlesztési lehetőség, hanem a társadalmi rendszerek, a helyi közösségek, az önszerveződés erősítésének egyik útja is.”

Proactive Management Cluster